

ACC. N:R M. 14495:1-8.

Landskap: Halland Upptecknare: Ingrid Ahlgren, Lunde
Härad: Astad Berättare: Olof Månsson, Gellinge
Socken: Skrua ö Isige Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1958 Född år 1869 i Skrua

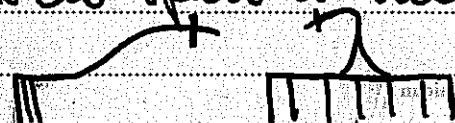
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-8. LU F 73

När den nya tiden kom till bygden.

När jag föddes hade min far Bonkegård i Skrea på anande. Vi flyttade till Årige (Årsta 11) när jag var 10-11 år och sedan blev jag lantbrukare här till 1924. Då jag flyttade hit till Gellinge och det här stället.

Min far kom från Skåne och var en smält färggämnare i Skrea. Han gjorde ett slags hästapn och så, som bruderna i Skrea aldrig hade sett för. De var 3 m. breda och pinnarna var $\frac{1}{2}$ m. långa. Han skyddade med ett långt brett bandlag och i det satt en pinnare, som man lyfte upp nästan med, när den blev full. Den spändes med linor för hästen. Far hade väl tagit idén

med sig från Skåne. Medan vi bodde i
 Skåne köpte för två järnplögar från
 Kjalmarfors. Det hade skräbänderna heller
 aldrig sett. De hade bara träplögar.
 Kärhåpa skaffade han sig också snart.
 Men det tyckte inte fruntimmerna om,
 för de hade tjänat bra på att räpa. "Ni
 tar biddet ifrån oss", sa de. När vi kom
 till Årge köpte han slåttermaskin
 och fjäderkvarn. Det var år 90-t. Han
 och några andra bönder slog sig ihop
 om en frömaskin. Men den kunde de
 så gärna mycket jämnare än med hand
 redningsmaskinerna kom likt senare.
 När för var också med i en ångtrösk-
 brygga, men halmen kom ut i en
 enda härra och tog inte all bårda
 tårer med, så vi tröskade mycket

Såd med plog, ända tills vi fick
långhalsvare. Då var jag omkring 35 år.
För nöglede mycket både i sken och i
hög. Det var enda sättet att få någon
reda på jorden. Konsthövel var det inte
många som använde. För var den fröste
i sken som bärte. Okunnigheten var stor
i min barndom. De gamla ville inte
plocka bort stenarna i åkern. "Stenarna
gör", sa de, därför att det ofta växte
gräs runt om dem. Vi dikade mycket
frö med tjära i diken i sken och
sedan med täckta i höge. Det var en
stor förbättring med täckvikeningen. Nu
fick man stora sammanhängande fall
och man började ofta sätta ängar
när man dikade fick man göra
det otvivelaktigt, annars växte det så

och så gick det inte att gå.

Men när små och låga. När barnen
na skulle köra in, höst fide de långa
utanför husen och låga av höst där
och sedan höra in det i ledan. Folle hade
inte råd att bygga om helt och reparatio-
nerna gick rätt till rätta. Men byggde
till en enda när utbyggnaden. började
bli för små. Det var inte för att jag
kom i 40-50 års ålder som de gamla går-
darna blev helt ombyggda och fide stä-
re och högre uthus och ljusare lagårdar.

Vägarna skulle bindas själva låter
och då kan man ju tänka sig hur det
blev. Lärman sprade den en gång
om året och då var de många lunda, men
resten av året var det många gånger
svårt att ta sig fram. De blev mycket

bathe? När järnvägsfärskningen tog hand om
den biten i på 1900-t. Järnvägen blev
färdig 1886 och den frändade mycket. All
skickades ned till get och man kunde
spara hästarna. När det blev station i
Getinge fanns det bara några hus där.
Sen kom det affärer och industrier dit
och nu är det ett stort samhälle.

När vi bodde i Sleva hade far och
sven i Sleva gård Falcken bergs Tidning tus-
sammans. Den kom onsdagen och lör-
dagen. Posten gick mellan Sleva
och Falcken berg i en stor diligens, som
drog av 3 stora hästar. I Getinge var
det hästbyte. Där fanns ingen gård-
givargård, men jag tror att postverket
hade hästar hos någon bonde. När järn-
vägen kom till gick posten på den

Bar det sig inte här hemma asti
folle till Amerika. Många kom till
baka när de hade samlat ihop litet
pengar. Brist på arbete var det ofta
för. Min svärfar brukade berätta om
att hans far gick till Skåne och trö-
kade. När han kom hem var han
alltid stor och stark, för i Skåne fide
de rikligt rågräs.

För min tid var skolan ambule-
rande. Bönderna fide i tur och ord-
ning hålla lek för lärarinnan och
barnen. Själva har jag gått i riklig
skola först i Skåne och sen i Årge.
Inga av bönderna skickade sina
barn till högre skolor. Det var bara
någon nyka som gick på Kattrine-
berg. Det var något skrämt att gå

När ungdomen ville vara sig fide de
släta till dansen i hemmen. Där
fanns spelarna med han klaver och
där serverades kaffe. Pojkarna fide
betala en krona var. Dansarna hade
vi bara om midson men vid majträt.
Det var Segebaden på Motop. Som
upplät mark till det. Då fide vi be-
tala en 25-öring var i spelmannas-
pengar. Nu är det inga arsländ
längre. Ungdomarna kan komma
natt som vill var om utnas det så
mycket, så ungdomen behöva lite
själv bekymra sig om det.

När jag var ung fide vi se
fjändingsväg till kyrkan. Det var
så att man skulle gå till kyrkan om

Söndagarna och det var alltid ett par
från varje gård som kom. Nu kom vi
sitte hemma och höra gråshänsken
i radio. Söndagar var vilodag för
och då fick man inte lov att arbeta.
Min far fick se hur några höll
på att tända tak en gång han var
på väg till kyrkan. Näst sådant
hade hon aldrig sett och hon glödde
så på dem att hon gick av vägen
och tillade i diket. Folke var mer
grymaktiga för, men också mer rid-
skepliga. Folke trodde allmänt på troll
och spöken. Om kvällen satte vi barn
i hängkammaren och hörde spökehistorier
så att vi inte vågade gå över gården in i
skogen. Men far som var en upplyst karl,
förbjöd oss att tro på det.